

ΣΑ172

Οι αρχαιολογίες
της πολυτέλειας
και ο κόσμος των
απολαύσεων στην
κλασική Ελλάδα

ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΠΛΑΝΤΖΟΣ

Δομή του Σεμιναρίου:

- ▶ Εισαγωγικά (12/3)
- ▶ Πολυτέλεια και τρυφηλός βίος (19/3)
- ▶ Κόστος, αξία, εγχρήματες οικονομίες (26/3)
- ▶ Υλικότητα και αρχαιολογική ερμηνεία (2/4)
- ▶ Πολυτέλεια και ταυτοτικές πρακτικές (9/4)
- ▶ Τεχνικές συγγραφής εργασιών (16/4)
- ▶ Μελέτη / σύνθεση (23/4)
- ▶ Παρουσιάσεις εργασιών (14/5-11/6)

Δομή του Σεμιναρίου:

- ▶ Εισαγωγικά (12/3)
- ▶ Πολυτέλεια και τρυφηλός βίος (19/3)
- ▶ Κόστος, αξία, εγχρήματες οικονομίες (26/3)
- ▶ Υλικότητα και αρχαιολογική ερμηνεία (2/4)
- ▶ Πολυτέλεια και ταυτοτικές πρακτικές (9/4)
- ▶ **Τεχνικές συγγραφής εργασιών (16/4)**
- ▶ Μελέτη / σύνθεση (23/4)
- ▶ Παρουσιάσεις εργασιών (14/5-11/6)

Υλικότητα:

- ▶ Κάθε ιδιότητα των υλικών πραγμάτων που είτε οφείλεται στην υλική τους υπόσταση είτε ενεργοποιείται μέσω αυτής
- ▶ Η ιδιότητα των άψυχων αντικειμένων να διαδρούν πρωτογενώς με τον κόσμο των έμψυχων όντων
- ▶ Ο πολιτισμός είναι ένα ετερογενές δίκτυο διαμεσολαβήσεων και ερμηνειών
- ▶ Ο υλικός πολιτισμός δεν αποτελεί μια ανολοκλήρωτη αναπαράσταση του παρελθόντος – συμμετέχει ενεργά στη διαμόρφωσή του

**Πολυτέλεια και
προσωποθεσία**

Πολυτέλεια και προσωποθεσία

- ▶ Προσωποθεσία (personhood): οι στρατηγικές του βίου – ενσώματες, έμφυλες, επιτελεστικές – δια των οποίων οριοθετείται, περιγράφεται και ελέγχεται η προσωπικότητα ενός μέλους της κοινωνίας
- ▶ Ως εκ τούτου τα άτομα (individuals) είναι «τμητά» (dividuals), οντότητες ετεροπροσδιοριζόμενες, πολιτισμικά καθοριζόμενες και κατασκευασμένες

Πολυτέλεια και προσωποθεσία

ΣΕΜΑΦΡΑΣΙΚΕΙΑΣ
ΚΟΡΕΚΕΚΛΕΣΟΜΑΙ
ΑΙΕΙΑ ΜΤΙΛΑΜΟ
ΓΑΡΑΦΕΟΝΤΟΥΤΟ
ΛΑΧΟΣΟΝΟΜΑ

Τέχνη και Πρόθεση

- ▶ εμπρόθετη διαμεσολάβηση (*agency*): η ικανότητα ενός εμπρόθετου δράστη να δρα
 - ▶ συνειδητή
 - ▶ υποσυνείδητη

ΜΙΚΑΝΔΡΩΝ ΜΑΜΕΘΕΚΕΜΕΚΕΚΟΓΟΠΠΟΧΕΑΙΡΒΙΘΟΡΘΔΕΙΜ
ΘΤΕΝΛΣΑΞΕΔΣΟΞΕΜΩΘΛΗΟΒΛΑΧΟΧΟΞΕΟΞΕΔΑΛΟΤΟΘΚΙΔ
ΘΒΒΑΠΣΟΑ ΔΟΣΔΑΒΘ

Ανάθημα («Άρτεμις») της Νικάνδρης

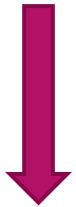
π. 650 π.Χ.

Η ροή της εμπρόθετης δράσης:

Η ροή της εμπρόθετης δράσης:

ΑΝΑΘΕΤΗΣ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ

ΕΡΓΟ

ΘΕΑΤΗΣ

Μ Ε Ι Π Ο Σ Α Ν Ξ Θ Ε Κ Ε Ι
Υ Σ Ε Ρ Λ Ο Μ Α Π Α Υ Τ Ε Ψ Ι Α Θ
Α Ν Τ Ε Μ Ο Ρ Ε Π
Ο Ε Υ Μ Α Ρ Ο Σ Τ

Η ροή της εμπρόθετης δράσης:

ΑΝΑΘΕΤΗΣ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ

ΕΡΓΟ

ΘΕΑΤΗΣ

[ΑΝΑΘΕΤΗΣ]

Η ροή της εμπρόθετης δράσης:

ΝΙΚΑΝΔΡΗ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ

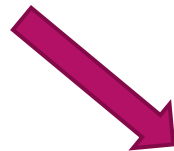
ΕΡΓΟ

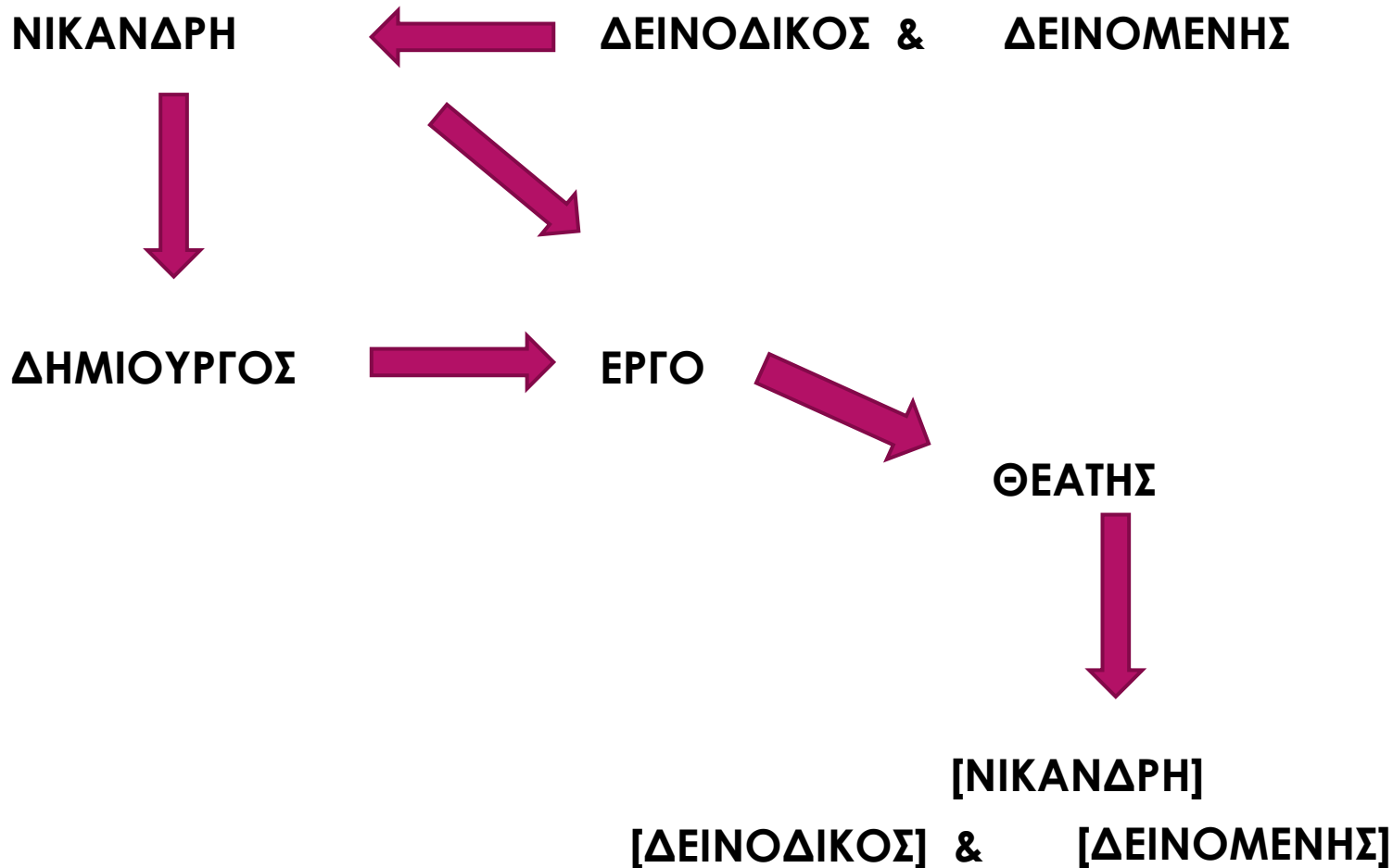
ΘΕΑΤΗΣ

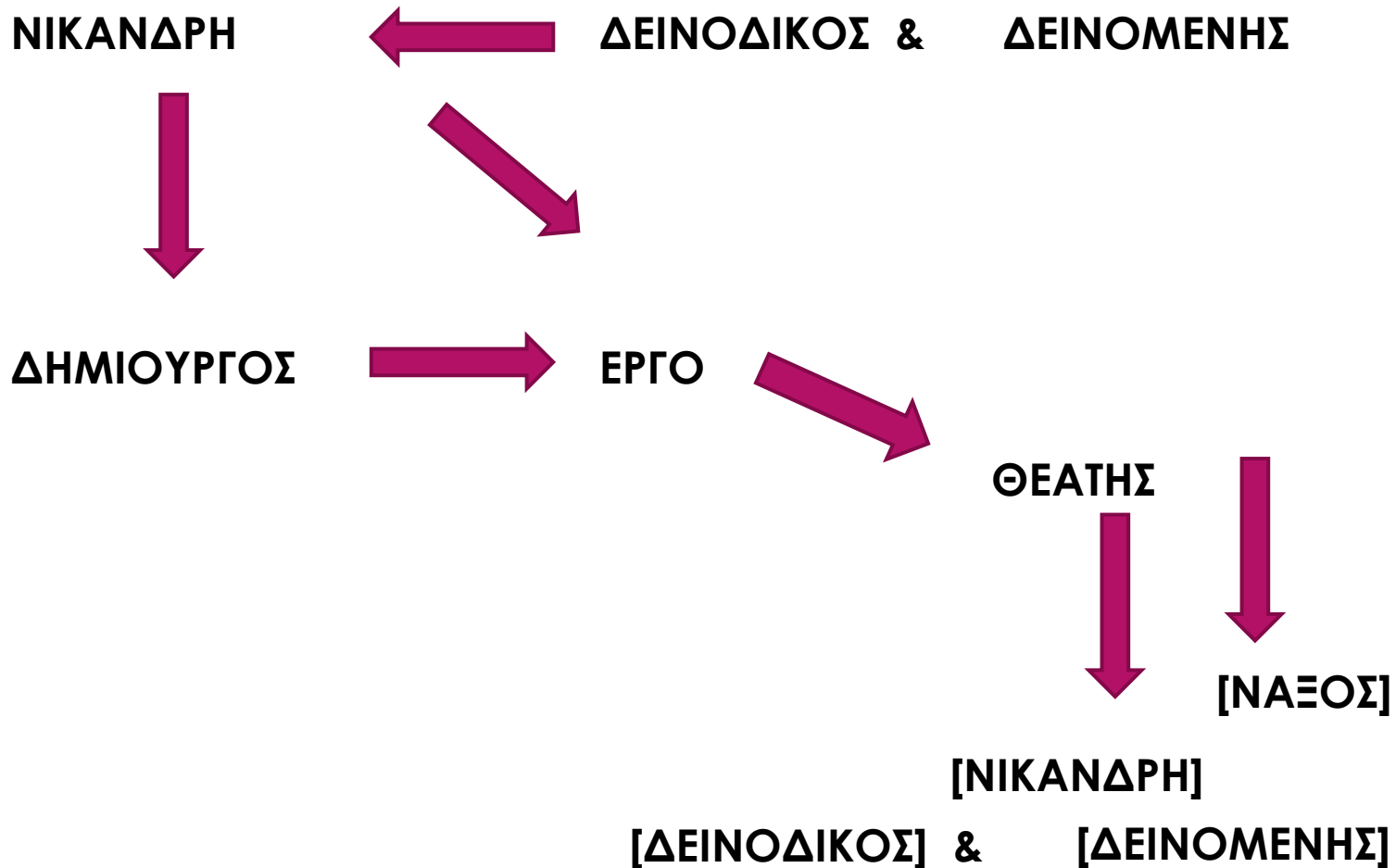
[ΝΙΚΑΝΔΡΗ]

Η ροή της εμπρόθετης δράσης:

Η ροή της εμπρόθετης δράσης:

Πολυτέλεια και προσωποθεσία

- ▶ Προσωποθεσία (personhood): οι στρατηγικές του βίου – ενσώματες, έμφυλες, επιτελεστικές – δια των οποίων οριοθετείται, περιγράφεται και ελέγχεται η προσωπικότητα ενός μέλους της κοινωνίας
- ▶ Ως εκ τούτου τα άτομα (individuals) είναι «τμητά» (dividuals), οντότητες ετεροπροσδιοριζόμενες, πολιτισμικά καθοριζόμενες και κατασκευασμένες
- ▶ Fowler, C. 2004. *The Archaeology of Personhood. An Anthropological Approach*. London and New York: Routledge.

ΑΝΤΙ-ΟΥΜΑΝΙΣΜΟΣ

- ▶ Η ανθρωπότητα δεν είναι εγγενώς θετική ή ανώτερη, ο πολιτισμός δεν είναι εγγενώς «προοδευτικός»
- ▶ Ο «ανθρώπινος» πολιτισμός δεν είναι εγγενώς ανθρωποκεντρικός
- ▶ Η ανθρώπινη συνείδηση δεν είναι εγγενώς ορθολογική
- ▶ Αντιθετικισμός: η επιστημονική αλήθεια (αποδείξιμη και επαληθεύσιμη) δεν υπάρχει
- ▶ Το ανθρώπινο υποκείμενο: πολιτισμική κατασκευή
- ▶ Πολιτισμός: πολυσημαντικός, πολυφωνικός, πολυεστιακός, φυγοκεντρικός

ΜΑΝΤΙΚΛΟΣ ΜΑΝΕΘΕΚΕΦΕΧ
ΙΟΣ ΜΑΜΑΤΤΕΙΩΝ ΑΥΙΟΣ
ΑΡΡΕΡΟΤΙΟΧΣΟΙΤΑΣ
ΒΙΟΦΑΔΥΤΣΑΤΑ
ΑΒΟΣ

Χάλκινο ειδώλιο Απόλλωνος
από τη Θήβα, ανάθημα του
Μαντίκλου.
Πρώιμος 7ος αι. π.Χ.

Ανιμισμός:

- ▶ Η πεποίθηση ότι τα άψυχα όντα είναι προικισμένα με έμψυχες ιδιότητες (*anima*)
- ▶ Ότι είναι φορείς πνευματικότητας, ιδεών και εμπρόθετης δράσης
- ▶ Το άψυχο και το άυλο διαθέτουν *υλικότητα* η οποία δεν διαφέρει από αυτήν του πραγματικού

Πολυτέλεια και
προσωποθεσία

Πολυτέλεια και προσωποθεσία

**Weyarn, Germany. Χριστιανικές κατακόμβες, «εξωραϊσμένες»
το 1578.**

Πολυτέλεια:

- ▶ Κοινωνική δυναμική
- ▶ Λογοθετική πρακτική
- ▶ Δυσερμήνευτη
- ▶ Δυσανάγνωστη
- ▶ Αυτοσκοπός (απόλαυση – τρυφή)
- ▶ Μέσο (κοινωνική διάκριση – *distinction*)

Πολυτέλεια:

- ▶ Η επιτελεστική απόλαυση αγαθών και τρόπων ζωής, μέσα από στάσεις, χειρονομίες και στρατηγικές κοινωνικής διάκρισης και αποκλεισμού
- ▶ Η πολυτέλεια είναι *διαδικασία*:
 - ▶ Ενσώματη
 - ▶ Επιτελεστική
 - ▶ Πολιτισμικά καθορισμένη και καθοριζόμενη